

Brits cadeautje voor jarige euro

The euro, The politics of the new global currency
 Auteur: David Marsh
 YUP, London 2009
 352 pagina's, circa 28 euro

Door onze redacteur
ROEL JANSSEN

De euro bestaat tien jaar. In de financiële crisis waarin Europa is gedompeld, wordt de gemeenschappelijke munt door velen als een anker voor stabiliteit beschouwd. Zonder euro zou Europa, net als in de jaren tachtig en negentig, worden verscheurd door muntspeculaties. Maar, net als ten tijde van het Europese wisselkoersmechanisme, ontstaan onder druk van de crisis, opnieuw spanningen tussen de sterke en de zwakke landen in het eurogebied.

Voorstanders van de euro, bevoegt David Marsh, noemen de Europese munt een succesverhaal. Sceptici vinden de Economische en Monetaire Unie (EMU) een politiek gedreven proces dat de nationale soevereiniteit heeft uitgehouden en er niet in is geslaagd om de nationale economieën tot één muntgebied te maken. De euro is geen oplossing gebleken voor de structurele, economische tekortkomingen in de deelnemende landen.

David Marsh, een voormalige *Financial Times*-journalist en tegenwoordig werkzaam in de Londense City, geldt als een expert. Met Britse afstandelijkheid, maar zonder Britse scepsis, beschrijft hij in *The Euro* hoe de EMU na een lange voorgeschiedenis tot stand is gekomen. Voor zijn boek heeft Marsh toegang gekregen tot archieven van de Duitse Bundesbank en de Franse Banque de France. Daar las hij vertrouwelijke verslagen van de onderhandelingen. Verder heeft hij meer dan honderd direct betrokkenen – mi-

nisters van Financiën en Buitenlandse Zaken, centralebankpresidenten, premiers en een president – geïnterviewd. Tegen een achtergrond van politieke en monetaire rivaliteiten, intriges en compromissen schetst hij hoe de euro tot stand kwam.

Zo beschrijft Marsh alsof hij erbij zat de ruzies tussen bondskanselier Kohl en president Mitterrand na de Duitse hereniging, de botsingen tussen de president van de Bundesbank en de Britten ten tijde van *the battle of the pound* in 1992 en de paniek rond de speculatieaanval op de Franse frank in 1992/93. Bij deze aanvallen op de frank greep de hoogste politiek op cruciale momenten in. Bondskanselier Kohl gaf persoonlijk opdracht aan Schlesinger, de president van de Bundesbank, om de Fransen tegemoet te komen. Dat was in strijd met de gekoesterde onafhankelijkheid van de Bundesbank. Marsh heeft hiervoor, als eerste, de bevestiging gevonden.

Met recht prijst George Soros

het boek op het omslag aan als „the stuff of a political thriller”.

Een belangrijk politiek motif voor de invoering van de euro was de wens van met name Frankrijk om de monetaire dominantie van de Duitse Bundesbank te beteugelen en om Duitsland na de Duitse hereniging van 1989 in Europa niet te machtig te laten worden. Volgens Marsh is het tegendeel gebeurd. De Europese Centrale Bank in Frankfurt heeft dezelfde onafhankelijkheid als de Bundesbank, de Duitse economie is na de jaren van stagnatie door de hereniging weer de sterkste van Europa, het Duitse stabiliteitsbeleid (lage inflatie, vasthouden aan begrotingsdiscipline, geen politieke inmenging in het monetaire beleid) is de standaard voor Europa geworden.

De Europese monetaire samenwerking is altijd een kwestie geweest van Frankrijk en Duitsland, met een belangrijke bijrol voor Nederland als steunpilaar van Duitsland. Een enkele keer speelde Nederland een sleutelrol, zoals in de ruzie (in 1997) over de benoeming van Wim Duisenberg als eerste president van de Europese Centrale Bank. Ook in 1992 speelde Nederland een rol. Marsh citeert een vertrouwelijke brief die premier Lubbers in januari 1992 aan bondskanselier Kohl schreef, waarin Lubbers aandrong op verlaging van de Duitse rente. Kohl negeerde de brief en De Nederlandsche Bank bood later verontschuldiging aan over de ongebruikelijke stap van Lubbers.

Marsh laat de Europese monetaire samenwerking beginnen in 1948, met de invoering van de D-Mark in West-Duitsland. Alle hoogte- en dieptepunten die zich sindsdien hebben voorgedaan, komen in *The Euro* aan bod. De tienjarige euro had geen mooier cadeau kunnen krijgen.